

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В РЕГІОНІ

ЄВСЄЄВА О. О.

УДК 332.8

Євсєєва О. О. Удосконалення державного регулювання розвитку системи освіти в регіоні

У статті досліджено суть інноваційних процесів у вищій освіті і розроблено класифікацію освітніх інновацій. Виявлено проблеми інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України. На основі аналізу стратегій інтернаціоналізації вищої освіти в різних країнах і форм інтернаціоналізації в Україні виявлено головні причини, що гальмують процеси інтернаціоналізації в українській вищій школі. Розроблено класифікацію інноваційних освітніх технологій залежно від цілей застосування, особливостей реалізації і результатів. Обґрунтовано необхідність їх застосування у ВНЗ України.

Ключові слова: державне регулювання, система освіти, регіон, інновації, інтернаціоналізація.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 12.

Євсєєва Ольга Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Укр-їнська державна академія залізничного транспорту (пл. Фейєрбаха, 7, Харків, 61050, Україна)

E-mail: polkya@meta.ua

УДК 332.8

UDC 332.8

Євсєєва О. А. Совершенствование государственного регулирования развития системы образования в регионе

В статье исследована сущность инновационных процессов в системе образования и разработана классификация образовательных инноваций. Выявлены проблемы инновационного развития высших учебных заведений Украины. На основе анализа стратегий интернационализации высшего образования в разных странах и форм интернационализации в Украине выявлены основные причины, тормозящие процессы интернационализации в украинской высшей школе. Разработана классификация инновационных образовательных технологий в зависимости от целей применения, особенностей реализации и результатов и обоснована необходимость их применения в вузах Украины.

Ключевые слова: государственное регулирование, система образования, регион, инновации, интернационализация.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 12.

Євсєєва Ольга Алексєєвна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри учета и аудита, Украинская государственная академия железнодорожного транспорта (пл. Фейєрбаха, 7, Харьков, 61050, Украина)

E-mail: polkya@meta.ua

Yevseeva O. A. Improvement of Government Control of Educational System Development in the Region

In the article the essence of innovative processes has been investigated in the system of education and the classification of educational innovations has been developed. The problems of innovative development of higher educational establishments of Ukraine have been exposed. On the basis of analysis of strategies of internationalization of higher education in different countries and forms of internationalization in Ukraine the principal reasons, braking the processes of internationalization at Ukrainian higher school have been exposed. The classification of innovative educational technologies has been developed depending on the aims of application, features of realization and the results and necessity of their application has been grounded for the higher educational establishments of Ukraine.

Key words: government control, system of education, region, innovations, internationalization.

Pic.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 12.

Yevseeva Olga A. – Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, Ukrainian State Academy of Railway Transport (pl. Feyerbakha, 7, Kharkiv, 61050, Ukraine)

E-mail: polkya@meta.ua

Однією з пріоритетних цілей економічної політики, спрямованої на підвищення рівня життя, а відповідно, і ефективності національної економіки в цілому, є розвиток і вдосконалення системи освіти. Основними особливостями сучасного етапу розвитку українського суспільства є перехід на інноваційний шлях розвитку економіки і суспільства, посилення ролі знань у досягненні стійких конкурентних переваг економіки. Прискорення темпів економічного розвитку пред'являє високі вимоги до професіоналізму людей, що реалізують процес переходу до інноваційної економіки [12, с. 50]. Найбільш значущими чинниками конкурентоспроможності стають технічний прогрес і знання, втілені в людському капіталі. Відповідно зміни в соціально-економічному житті і державно-політичному облаштуванні України зумовили необхідність модернізації системи вищої освіти [3, с. 191], яка стає найважливішим чинником створення в Україні інноваційної економіки.

Теоретичну основу дослідження становлять праці українських і зарубіжних учених із проблем: філософії неперервної освіти (В. П. Андрущенко [1; 11], І. А. Зязюн

[5], В. Г. Кремень [6; 7], В. С. Лутай); системного аналізу (В. Г. Афанасьєв, М. С. Каган, В. П. Кузьмін); теорії освітніх систем та їх розвитку (А. М. Алексюк, Ю. К. Бабанський, В. П. Безпалько, Б. С. Гершунський, С. У. Гончаренко, В. І. Куценко [8], С. Л. Пакулін [10]); андрагогіки (А. О. Деркач, С. І. Змейов, Н. В. Кузьміна, Л. Є. Орбан, Л. Турос); неперервної освіти (П. Бертадьген, А. Делсон, Р. Кіда, З. Фор, Т. Хюген). У той самий час проблеми інноваційного забезпечення державного регулювання розвитку системи освіти в регіоні в умовах міжнародної інтеграції висвітлені недостатньою мірою: відсутній системний підхід до дослідження освітніх інновацій та їх зв'язку з глобальними процесами в системі освіти; приділено недостатньо уваги питанням класифікації й управління інноваціями, ролі інноваційного забезпечення системи освіти в накопиченні та розвитку людського капіталу, формуванні інноваційного освітнього середовища, що зумовило вибір теми, предмета і об'єкта дослідження, визначило постановку мети і завдань статті.

Цілі дослідження: 1) дослідити суть інноваційних процесів у вищій освіті та розробити класифікацію освіт-

ніх інновацій; 2) виявити проблеми інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України; 3) на основі аналізу стратегій інтернаціоналізації вищої освіти в різних країнах і форм інтернаціоналізації в Україні виявити головні причини, що гальмують процеси інтернаціоналізації в українській вищій школі; 4) розробити класифікацію інноваційних освітніх технологій залежно від цілей застосування, особливостей реалізації і результатів і обґрунтувати необхідність застосування інноваційних технологій у ВНЗ України; 5) сформулювати пропозиції щодо модернізації фінансового механізму системи освіти на основі диверсифікації джерел фінансування освітніх установ.

Головною метою державного регулювання інноваційного розвитку системи освіти є висока якість підготовки фахівців, на яких є попит на національному і міжнародному ринках праці. Перед системою освіти України стоїть завдання інтеграції в європейський та світовий освітній простір при збереженні традицій і престижу національної системи освіти [4, с. 117]. У ході створення, освоєння і поширення інновацій у сфері освіти формується глобальна система відкритої, гнучкої, безперервної освіти людини впродовж усього його життя. Ця система є єдністю нових економічних інструментів, освітніх технологій, організаційних структур та інституціональних форм в сфері освіти.

Термін «інновація» у сучасному його розумінні з'явився на початку ХХ століття. Інновація – це істотна зміна функції вироблюваного, заснована на використанні нових матеріалів і компонентів, впровадженні нових процесів, відкритті нових ринків, застосуванні нових організаційних форм, послуг. На підставі аналізу різних трактувань нами уточнено поняття інновації в системі освіти, під якою нами розуміються результати інвестування інтелектуального продукту в розробку і отримання нового продукту, послуги або знання та подальший процес впровадження з отриманням якісного поліпшення. Аналіз інновацій у вищій освіті в контексті зміни

парадигми освіти від Гумбольтівської до Болонської дозволив нам розробити класифікацію інновацій стосовно освітньої сфери (табл. 1).

Значення вищої професійної освіти для економічної безпеки та економічного суверенітету держави в умовах глобалізації і міжнародної інтеграції неухильно зростає. Вища професійна освіта є ключовим чинником інноваційного розвитку України формування та накопичення людського капіталу, стійкого розвитку національної економіки, її безпеки як складової частини національної безпеки [9, с. 57]. Схему взаємодії людського капіталу та інноваційної економіки представлено на рис. 1.

Інвесторами виступають держава, індивід, компанії, що працюють в економіці знань, кожен з яких захищений в накопиченні людського капіталу на мікро- і макрорівнях.

Інвестиціями в людський капітал є у тому числі освіта, накопичення виробничого досвіду, охорона здоров'я, географічна мобільність. Накопичений людський капітал стає прискорювачем і головною продуктивною силою інноваційної економіки, визначає такі її параметри, як наука і освіта, інноваційний та інвестиційний потенціал, венчурний бізнес, здоров'я населення та безпека держави, її конкурентоспроможність у глобальній економіці.

Інновації є домінуючим чинником розвитку вищої школи. Перед українськими ВНЗ стоїть завдання модернізації освіти відповідно до сучасних потреб міжнародного ринку праці. Інноваційний розвиток ВНЗ вимагає впровадження інноваційних методів і механізмів в навчальній, науковій, адміністративній галузях.

На основі аналізу нами було виявлено проблеми інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України: слабка державна підтримка, недостатня кваліфікація і низька активність працівників у сфері інноватики, недосконалість механізмів управління інноваційною діяльністю, недостатня активність ВНЗ на міжнародному ринку вищої освіти, слабка участь українських ВНЗ у міжнародних науково-освітніх проектах.

Таблиця 1

Класифікація освітніх інновацій

Класифікаційна ознака	Болонський процес	Інноваційні освітні програми	Дистанційна освіта
Сфера застосування	Управлінська, організаційна, освітня	Освітня	Управлінська, технологічна, освітня
Об'єкт	Послуга	Послуга	Послуга
Новизна для ринку	Європа	У країні, ВНЗ	Світова
Міра новизни	Радикальна	Комбінаторна	Радикальна
Характер	Еволюційний	Еволюційний	Революційний
Терміни реалізації	Довгострокова	Довгострокова, середньострокова	Довгострокова
Темпи здійснення інновацій	Рівномірний	Рівномірний	Наростаючий
Спадкоємність	Замінююча	Замінююча	Відкриваюча
Розповсюдженість	Дифузна	Точкова	Дифузна
Глибина	Покращувальна	Покращувальна	Модифікуюча
Місце у виробничому циклі	Продуктова і процесна	Продуктова	Процесна

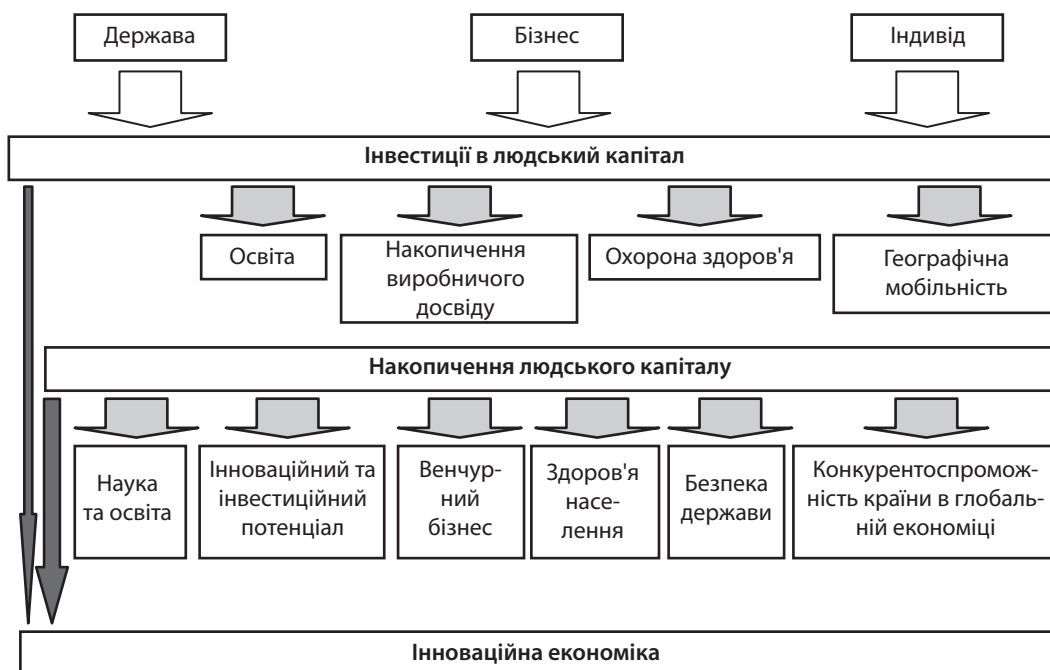

Рис. 1. Схема взаємодії людського капіталу та інноваційної економіки

Основні виклики часу – глобалізація й інтернаціоналізація вищої освіти – є об'єктивними, розвинутими процесами, що динамічно рухаються. Глобалізація сприяє інтеграції національних освітніх систем і є об'єктивним чинником, що впливає на процес інтернаціоналізації. Інтернаціоналізація вищої освіти – це процес стійкої взаємодії і взаємовпливу національних систем вищої освіти на основі спільних цілей і принципів, що відповідає потребам світової спільноти і відбиває прогресивні тенденції нового століття. Національні системи вищої освіти не можуть розвиватися поза глобальними процесами і тенденціями, поза попитом світового ринку праці. Забезпечення стійкого розвитку країни неможливе поза процесами інтернаціоналізації.

На інституціональному рівні інтернаціоналізація дає українським ВНЗ ряд переваг, що сприяють підвищенню їх конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг:

- ✦ підвищення якості освіти;
- ✦ інноваційний розвиток ВНЗ;
- ✦ підвищення рейтингу ВНЗ;
- ✦ збільшення і диверсифікація фінансових надходжень;
- ✦ розвиток міжнародної академічної мобільності;
- ✦ впровадження сучасних методів менеджменту;
- ✦ реалізація спільних освітніх програм і наукових досліджень;
- ✦ формування у студентів і викладачів стійких навичок міжкультурних комунікацій.

На підставі аналізу стратегій інтернаціоналізації вищої освіти в різних країнах і форм інтернаціоналізації в Україні нами були виявлені головні причини, що гальмують процеси інтернаціоналізації в українській вищій школі:

- ✦ недостатнє бюджетне фінансування;
- ✦ слабо розвинена інфраструктура інтернаціоналізації освіти;

- ✦ слабка інформаційна підтримка міжнародної співпраці;
- ✦ малий досвід міжнародної діяльності;
- ✦ відсутність стабільних зв'язків з міжнародними організаціями, фондами і програмами в галузі освіти і науки;
- ✦ низька мовна компетенція та слабка мотивація студентів, викладачів, співробітників;
- ✦ відсутність чітких критеріїв порівнянності систем освіти і освітніх програм.

Для успіху інноваційної діяльності все більш важливим стає зв'язок з глобальними потоками знань. Світові ресурси, програми, інститути і організації мобілізуються навколо ідеї інтернаціоналізації вищої освіти, яка, у свою чергу, сприяє інтенсифікації інноваційних процесів [2, с. 108]. Тому необхідно приділити особливу увагу процесам інтернаціоналізації вищої освіти, вивченню інноваційних підходів до організації освітнього процесу в країнах, що досягли значних успіхів в цій галузі.

Аналіз інновацій в зарубіжних системах вищої освіти, проведений на прикладі Великобританії і Фінляндії, дозволив виділити певні тенденції в розвитку інноваційного забезпечення і можливості для адаптації міжнародного досвіду в українській вищій освіті. Для української вищої освіти британська модель представляє значний інтерес як одна з найстійкіших і конкурентоздатніших європейських моделей. Характерною рисою системи вищої освіти Великобританії є диверсифікація типів освітніх інститутів, велика частка науково-дослідних робіт у ВНЗ, активне використання ринкових механізмів і методів управління.

Ядро фінської освіти – її соціальна складова. Фінляндія виразно демонструє, що сильна соціальна орієнтація університетів має значущі переваги. Характерною рисою ВНЗ Фінляндії є тісний взаємозв'язок процесу

навчання з науково-дослідною роботою, що є виключно важливим для інноваційного забезпечення освіти. В обох країнах використовуються інноваційні активні методи навчання, такі як метод проектів, кейс-стаді та інші, розвинено інфраструктуру підтримки інтернаціоналізації й експорту освітніх послуг на державному рівні.

Невід'ємною складовою інноваційного забезпечення освітньої діяльності ВНЗ є інноваційні освітні комунікаційні технології (ІОКТ). Активні методи навчання, спрямовані на формування професійних і особових компетенцій, гарантують досягнення заданих цілей навчання при використанні сучасних засобів навчання і ІОКТ.

Систематизацію ІОКТ залежно від цілей застосування, особливостей реалізації і результатів, що досягаються, наведено в *табл. 2*.

на органи влади регіонів України і місцевого самоврядування реальних бюджетних і витратних повноважень і відповідальності за їх використання.

Аналіз умов, що визначають розвиток освіти, дозволив нам виділити такі причини актуалізації процесу регіоналізації освіти:

- ✦ необхідність обліку освітніх потреб, що мають певну специфіку для різних територій, і освітніх можливостей, які ці території мають;
- ✦ створення єдиного регіонального середовища за рахунок врахування взаємозв'язків і залежностей системи освіти і сфер виробництва, науки, культури, органів соціального захисту, охорони здоров'я, побутового обслуговування і так далі;

Таблиця 2

Характеристики ІОКТ

Технологія навчання	Мета застосування	Особливості	Результати
Модульне навчання	Розвиток у студента самостійності, уміння управляти навчально-пізнавальною діяльністю	Структуризація змісту навчання в автономні організаційно-методичні блоки	Індивідуальна освітня траєкторія
Метод проектів	Формування аналітичних компетенцій, умінь знаходити шляхи рішення, працювати з інформацією, застосовувати її для вирішення поставлених завдань	Робота в команді, поєднання теоретичних знань і їх практичного застосування, інтеграція знань з різних галузей	Розвиток творчих і аналітичних здібностей, формування загальних і професійних компетенцій, уміння працювати в команді
Практикоорієнтоване навчання	Навчити студентів вирішувати завдання реального бізнесу, наблизити студентів до ринку праці, потреб бізнесу	Участь студентів у науково-дослідних проектах, створення студентами власних фірм	Розвиток професійних мотивацій і компетенцій, зміцнення зв'язків з ринком праці
Метод кейс-стаді	Розвинути у студентів уміння аналізувати великий об'єм інформації, брати участь в дискусії, працювати в команді	Детальний опис реальної ситуації, вибір шляхів рішення проблем у процесі дискусій у колективі, міждисциплінарний підхід	Розвиток аналітичних здібностей, формування соціальних, аналітичних і професійних компетенцій
Дистанційне навчання	Забезпечити якісну і доступну освіту для усіх	Освіта за допомогою ІОКТ поза стінами навчального закладу, на місці проживання	Доступність освіти у будь-якому місці та в будь-який час, індивідуальна траєкторія
Інформаційні технології	Оволодіння сучасними методами професійної діяльності	Широке впровадження ІОКТ у всі сфери науково-освітньої діяльності	Формування загальних і професійних компетенцій
Метод портфоліо	Розвинути у студентів уміння оцінювати і презентувати свої досягнення в логіці компетентнісного підходу	Накопичення, фіксація і оцінка особистих досягнень студента шляхом самоаналізу, самооцінки і проектування саморозвитку	Портфоліо, що сприяє формуванню загальних і професійних компетенцій і творчій взаємодії з працедавцем

З метою вдосконалення державного регулювання розвитку системи освіти необхідно реорганізувати міжбюджетні стосунки. Це дозволить створити потужні стимули для активізації реформ в освіті, які можуть бути додатково підтримані цільовою фінансовою допомогою з національного бюджету на виплату адресних субсидій освіти.

Розширення самостійності установ, впровадження поосібного фінансування, використання оцінок якості наданих послуг і результативності бюджетних витрат, реструктуризація бюджетної мережі вимагає покладан-

- ✦ залучення матеріальної бази і засобів регіону до розвитку системи освіти, що дозволяє підвищити освітній потенціал території та оптимально використовувати матеріальні і фінансові засоби і ресурси.

Регіоналізація освіти пов'язується не лише з її децентралізацією, розподілом владно-розпорядливих, фінансово-економічних і управлінських функцій між національними органами влади і регіонами, але й, передусім, з наданням системі освіти більшої територіальної значущості, орієнтуванні

її на соціально-економічні, духовно-моральні, національно-етнічні, культурно-історичні, природно-екологічні та інші специфічні особливості конкретних територій, а також необхідність для регіону створення і використання власних моделей, проектів і програм розвитку.

Регіональна політика у сфері освіти визначається нами як складова частина соціально-економічної і науково-технічної політики, що виражає цілі державного впливу на процес освіти, відношення і пріоритети держави.

В умовах значного недофінансування зростає роль позабюджетного (додаткового) фінансування освіти, яка полягає в пошуку, залученні і використанні як додаткових до бюджетних асигнувань фінансових коштів для створення ефективних і стабільних умов діяльності державних і недержавних освітніх установ.

Позабюджетне фінансування за більшістю напрямів має бути засноване на підприємстві, що припускає певну свободу вибору видів діяльності, самостійність ухвалення рішень і відповідальність за них, включаючи пов'язаний з цим ризик. Крім того, позабюджетному фінансуванню властива орієнтація на досягнення комерційного успіху, пов'язаного з виходом на ринкові структури.

Необхідно розрізнити зовнішні і внутрішні джерела додаткового фінансування освіти. *Зовнішніми джерелами є:*

- ✦ засоби громадян на навчання в приватних навчальних закладах;
- ✦ особистий державний освітній кредит;
- ✦ позабюджетні засоби місцевих органів влади;
- ✦ фонди підтримки освіти;
- ✦ благодійна допомога;
- ✦ спонсорські засоби.

Внутрішні джерела включають:

- ✦ додаткові платні послуги;
- ✦ подальший розвиток громадських форм організації освіти, раціоналізація бюджетних витрат шляхом введення нормативів або поосібного фінансування;
- ✦ оптимізація витрат на утримання освітніх установ.

Внутрішні резерви використовувати значно складніше. Більшість з них не є такими очевидними і вимагають значних зусиль із виявлення і подальшого використання.

Схему фінансування освітньої установи, засновану на диверсифікації джерел фінансування, представлено на *рис. 2*.

Як показав аналіз, у сучасних умовах найстійкішими, залежними від ініціативи педагогічних колективів стають прибутки від підприємництва у сфері освітньої діяльності. Демократизація освіти проявляється в самостійності навчальних закладів, наданні їм можливості вибору своєї стратегії розвитку, методів роботи і віддзеркаленні попиту споживачів, у тому числі й платних, у появі авторських програм, в яких проявляються інтереси викладачів.

Платні освітні послуги є адекватним механізмом адаптації до ринку, хорошим полігоном для нововведень, джерелом додаткових прибутків викладачів, простором зацікавленого спілкування споживачів і виробників освітніх послуг.

В умовах нашої країни, коли обмежені бюджетні кошти змушують навчальні заклади розширювати комерційну і підприємницьку діяльність, гальмом стає недостатньо гнучке законодавство, відсутність законодавчих актів про статус некомерційної організації, де б чітко були визначені права та обов'язки навчальних закладів, що мають такий статус, а також слабка розробленість необхідної системи податкових пільг для споживачів і виробників освітніх послуг і товарів, призначених для забезпечення навчального процесу.

Найбільш поширеною формою підприємницької діяльності освітніх установ є діяльність із надання платних освітніх послуг у межах відповідних освітніх програм і державних стандартів. Основною ознакою додаткових платних освітніх послуг є те, що вони не можуть бути надані в обмін і у межах основної освітньої діяльності, що фінансується із коштів бюджету.

Розвитком платних освітніх послуг система освіти реагує на два важливі процеси – регіоналізацію і демократизацію управління.

Поступовий розвиток сфери платних послуг у відповідь на попит сприятиме тому, що і освітній простір України буде усе більш різноманітним. Законодавчий розвиток у цьому напрямі закріплений в регіональному компоненті освітнього стандарту.

Потенційні *переваги* надання додаткових платних послуг для регіону:

- ✦ точніший облік потреб регіону в освітніх послугах;

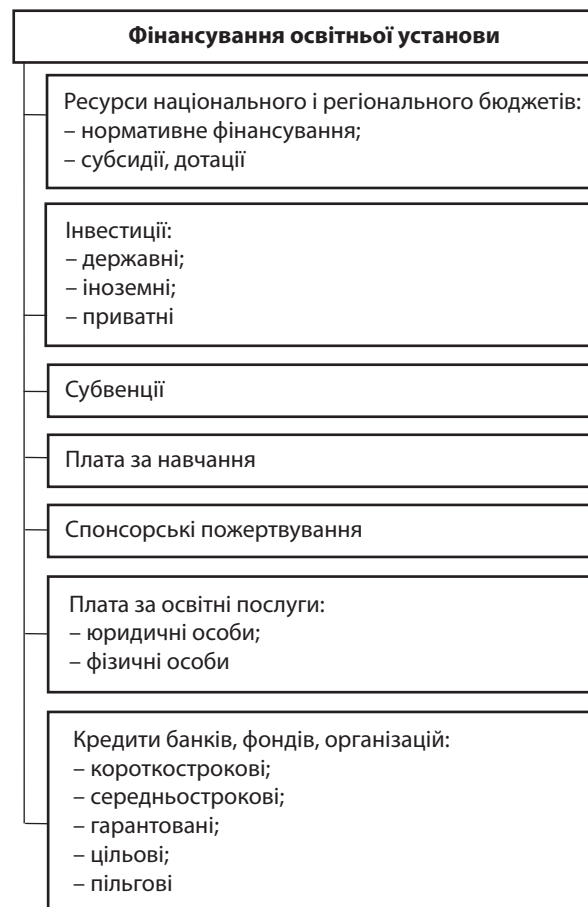

Рис. 2. Схему фінансування освітньої установи, яка заснована на диверсифікації її джерел

- ✦ оперативне реагування на специфічні потреби споживачів освітніх послуг;
- ✦ зміцнення матеріальної бази освітніх установ;
- ✦ поліпшення матеріального становища педагогів;
- ✦ зміцнення практичних навичок тих, хто навчається.

Потенційні *недоліки* розвитку додаткових платних послуг такі:

- ✦ нездорова зацікавленість комерційною діяльністю на шкоду основній;
- ✦ приховане переведення навчальних дисциплін з основного навчального плану в додаткові послуги;
- ✦ посилення соціальної спрямованості через диверсифікацію в споживанні додаткових освітніх послуг.

Розвиток сфери платних послуг у системі освіти доцільний тільки в тій ситуації, коли реальні переваги істотно перевищують недоліки від їх впровадження.

ВИСНОВКИ

1. Результатом освоєння і поширення інновацій у сфері освіти є формування ефективної системи відкритої, гнучкої, безперервної освіти людини впродовж її життя. Вона є єдністю нових економічних інструментів, освітніх технологій, організаційних структур і інституціональних форм у сфері освіти. Можна констатувати наявність тісного взаємозв'язку розвитку інноваційної економіки і вищої освіти, що формує людський капітал для економіки знань. Рішення проблем інноваційного забезпечення освітньої діяльності і визначення шляхів їх ефективного рішення є актуальним напрямом наукових досліджень.

2. У сучасних умовах освіта характеризується станом наявності різноманітних і суперечливих тенденцій. З одного боку, можна стверджувати, що в складних економічних умовах при прогресуючому дефіциті фінансових і матеріальних ресурсів вдалося забезпечити доступність основних освітніх послуг для широкого кола громадян. З іншого боку, існуюча мережа освітніх установ далеко не повно забезпечує потреби в отриманні освітніх послуг. У результаті за кожним рівнем освіти є не завжди виправдане різноманіття видів освітніх установ, виникає небезпека розпаду цілісної освітньої системи, формування тупикових гілок у структурах освіти. Сьогодні потрібно здійснити велику і невідкладну роботу щодо збереження цілісної освітньої системи із спадкоємністю всіх освітніх програм. Фактично йдеться про модернізацію системи освіти, що дозволить забезпечити збереження її високої якості та врахувати нові тенденції і вимоги, продиктовані попитом громадян, держави.

3. Європейські вищі навчальні заклади накопичили значний досвід інноваційного розвитку і в розробці, і в застосуванні нових освітніх технологій, який може бути використаний в українських ВНЗ. Процеси інтернаціоналізації і міжнародної інтеграції сприяють інтенсифікації інноваційних процесів у ВНЗ України, у тому числі збільшенню академічної мобільності, розробці міжнародних інноваційних освітніх комунікаційних програм, впровадженню інноваційних освітніх технологій, які повинні

забезпечити підвищення якості та престижу української освіти. Синергетичний ефект від використання міжнародного досвіду інноваційного розвитку освіти і кращих традицій академічної національної школи визначить вектор стійкого розвитку української освіти.

4. Проблема стабільного і збалансованого фінансування освітніх установ є однією з найгостріших і найголовніших проблем розвитку і функціонування системи освіти в сучасних умовах. Оскільки і в перспективі основним джерелом буде бюджетне фінансування як гарант на отримання громадянами повної загальної і професійної освіти в межах державних стандартів, потрібне активне проведення наукових досліджень, спрямованих на створення ефективного економічного механізму державного регулювання розвитку системи освіти в регіоні. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Освіта в пошуку нових стратегій мислення / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2003. – № 2. – С. 5 – 6.
2. Денмен Брайан Д. Поява трансрегіональних схем (структур) обміну в галузі освіти в регіонах Європи, Північної Америки і Тихоокеанської Азії : [Глобалізація освіти] / Д. Денмен Брайан // Вища школа. – 2002. – № 2-3. – С. 103 – 115.
3. Євсєєва О. О. Стратегічні напрями соціального розвитку, шляхи державного регулювання : монографія / О. О. Євсєєва. – Київ : СПДФО Коваленко В. Ф., 2011. – 524 с.
4. Євсєєва О. О. Теоретико-методологічні основи регулювання соціально-економічного розвитку / О. О. Євсєєва // Економічний простір : збірник наукових праць. – № 61. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2012. – С. 115 – 128.
5. Зязюн І. А. Світоглядна парадигма освіти / І. А. Зязюн // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : збірник наукових праць. – Харків, 2003. – С. 24 – 31.
6. Кремень В. Основні положення доповіді міністра освіти і науки України В. Кременя: [На колегії МОН з питань входження України в Європейський освітній простір (26-27 лютого 2004 р., Одеса)] // Освіта. – 2004. – 3 березня. – С. 2.
7. Кремень В. Філософія освіти XXI століття / В. Кремень // Педагогіка і психологія : наук.-теор. та інформ. журнал. – 2003. – № 1. – С. 6 – 16.
8. Куценко В. І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики) / В. І. Куценко. – Ніжин : Вид-во «Аспект-поліграф», 2008. – 818 с.
9. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 449 с.
10. Пакулін С. Л. Парадигма управління стійким соціально-економічним розвитком / С. Л. Пакулін, О. О. Топчій // Економічний простір : збірник наукових праць. – № 58. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2012. – С. 89 – 93.
11. Стратегія реформування освіти в Україні : рекомендації з освітньої політики / М-во освіти і науки України, Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй, Міжнародний фонд «Відродження», Ін-т відкритого суспільства (Будапешт) ; Під заг. ред. В. П. Андрущенка. – Київ : К.І.С, 2003. – 296 с.
12. Черних О. «Європа знань»: входження України до загальноєвропейського простору вищої освіти : [За матеріалами Болонського процесу (1999 – 2003) в контексті бібліотечної освіти України] / О. Черних // Вісник Книжкової палати. – 2004. – № 5. – С. 48 – 53.